

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

**KMETIJSKO GOZDARSKI ZAVOD
NOVO MESTO**

Šmihelska cesta 14, 8000 Novo mesto

Tel.: (07) 373-05-70

E-pošta: tajnistvo@kgzs-zavodnm.si

Splet: www.kmetijskizavod-nm.si

Novo mesto, 20.6.2024

KOLEGIJ ZAPOSLENIH NA KGZS – Zavodu NOVO MESTO

Zaposlene na Kmetijsko gozdarskem zavodu Novo mesto vežejo isti poklic, naloge ali dolžnosti s posebno posvetovalno in odločitveno funkcijo. Zato se držimo načela, da so skupni kolegiji zelo pomembni, predvsem z vidika usklajevanja mnenj, vidikov in ciljev, vezanih na določeno tematiko ter strokovnega izobraževanja in druženja, ki ima tudi veliko vlogo pri nadaljnjem delu.

Tako smo se v četrtek, 30. 5. 2024 zaposleni na KGZS – Zavoda NM na kolegij odpravili malo drugače.

Slika: Kolegij zaposlenih na KGZS – Zavodu NM

Ogled biodinamične kmetije Černelič, Dečno selo 48, Artiče

Najprej smo se odpravili na ogled biodinamične kmetije Černelič, katera nosi certifikat Demeter (več na povezavi: <https://www.youtube.com/watch?v=vfPZG4Szmic>). Leta 2020 je na natečaju Evropske komisije in Evropske mreže za razvoj podeželja »Rural Inspiration Award 2020«, katerega namen je dvigniti prepoznavnost politike razvoja

podeželja in prispevka Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP) k biogospodarstvu in boju proti podnebnim spremembam ter spodbuditi izmenjavo znanja in povezovanje, kmetija Černelič dobila največ glasov v posebni kategoriji »Popular vote«. V letu 2021 je kmetija prejela nagrado za izboljšanje biotske pestrosti in vsebnosti organske snovi v tleh, ki vplivata na boljšo rodovitnost tal in večjo odpornost kmetije na podnebne razmere, ki jo podeljuje Evropska organizacija lastnikov zemljišč (ELO). Gre za prvi nagrajen slovenski projekt na tem področju. V ekološko kmetovanje so se preusmerili med prvimi kmeti, leta 2003, v biodinamično kontrolo kmetovanja pa so vstopili v letu 2012. Vseskozi je njihov jasen cilj pridelovati zdravo hrano s pristnim vonjem in okusom.

Na kmetiji obdelujejo 47 ha kmetijskih površin. Večino zemljišč imajo v najemu, 6 ha pa je lastnih površin. Zelenjava in jagode se pridelujejo večinoma v zavarovanih prostorih na približno 1 ha površin v okolici kmetije. Pridelujejo tudi poljščine na 1,8 ha kmetijskih površin ter redijo 27 krav dojilj s teleti, katere se pasejo na hribovitih območjih, kjer je obdelava s stroji otežena. Na kmetiji imajo 44 ha travnatih in pašnih površin. Pridelke prodajajo direktno na tržnici v Ljubljani, nekaj prodajo šolam in drugim javnim ustanovam, kar tretjino pridelkov pa prodajo direktno na domu. Velik poudarek dajejo tehnologiji pridelave rastlin, ki temelji na izboljšanju rodovitnosti tal, izboljšanem kolobarjenju, ki vključuje pestre dosevke za podor ter izdelavi in uporabi biodinamičnih preparatov za škropljenje tal in rastlin. Za gnojenje kmetijskih površin uporabljajo kompost predelan iz domačega gnoja. V zadnjih letih so investirali tudi v novo akumulacijsko jezero, ki jim služi kot zalogovnik vode za namakanje, večji rastlinjak, sončno elektrarno ter v priključke za obdelavo tal brez oranja in spravilo sena.

Pred prihodom na kmetijo smo si ogledali njihovo bolj oddaljeno njivo ob Savi, s posejanimi sončnicami. Njiva je posebna zaradi njene zgodovine, saj je bilo to zemljišče zaradi gradnje hidroelektrarne močno poškodovano, erodirano in nerodovitno.

Slika: Ogled njive, posajene s sončnicami.

Černelič je z uporabo biodinamičnih praks obdelave tal in kolobarjenja z dosevkami za podor v manj kot petih letih zemljišče uredil do te mere, da danes na njem lahko prideluje najzahtevnejše poljščine.

Izboljšano rodovitnost tal je dokazal tudi s kemijskimi analizami tal, ki so pokazale veliko povečanje organske snovi v treh letih. Videli smo lahko, da so tla postala živa in dobro oskrbljena s humusom. V letošnjem letu je na obravnavani njivi zasnoval posevek sončnic s tehnologijo brez obdelave tal. V ta namen je že lansko jesen oz. kmalu po spravilu žita posejal pester prezimni dosevek, ki je vseboval kar 7 različnih rastlin; med katerimi je bila vidna rž, tritikala, grašica, inkarnatka, riček in druge. V letošnjem aprilu je kljub precejšnji moči dosevek povaljal s posebnim crimper valjarjem, ki rastline večkrat prelomi in jim tako prepreči ponovno rast. Povaljani dosevek ustvari bogato zastirko tal, ki ustvarja številne pozitivne učinke za rast sončnice, kot so zaščita pred pleveli ter ohranjanje rahlih in vlažnih tal. Setev sončnice je bila izvedena v začetku maja s specialno sejalnico Horsch avatar s prilagojenimi sejalnimi enotami, ki mogoča setev tako, da rastlinski ostanki dosevka skoraj v celoti ostanejo na površini tal. Sejalnica ima krožne setvene lemeže, ki razprejo t. i. »T« brazdo. Tak način sejanja je v našem prostoru novost, ki jo uvajajo na Kmetiji Urek iz Loč pri Dobovi, ki je tudi izvedel storitev setve sončnic.

Na tak način Urekovi izvajajo na svoji kmetiji tudi setev koruze in soje (več na povezavi: <https://www.youtube.com/watch?v=k8lm4epRHWo>). Tovrstna obdelava tal je sicer na Černeličevi kmetiji izjema, saj večino svojih polj obdeluje z manjšim traktorjem in manjšimi priključki, nizkimi hitrostmi (do 8 km/h), po možnosti brez strojev, ki so gnani s kardanom. Veliko strojev so zahtevam biodinamike priredili sami ali proizvajalci po njihovih predlogih. Tako kot trosilec komposta.

Slika: Predstavitev kmetije Černelič pod domačo lipo.

Kmetija Černelič velja že vrsto let za primer dobre kmetijske prakse, še posebej ekološke in biodinamčne. To dokazujejo tudi številni obiskovalci kmetije, konvencionalni, ekološki in biodinamični kmetje iz Slovenije in tujine ter njihova društva in združenja. Javna služba kmetijskega svetovanja (JSKS) kmetijo pogosto vključuje v svoja usposabljanja za kmete, kjer Zvone Černelič odkrito in zelo slikovito predstavlja njihove praktične izkušnje po ekoloških metodah kmetovanja. Svoja znanja aktivno prenaša tudi preko Združenja Ajda Posavje, ki mu predseduje in preko Združenja za ekološko kmetovanje Dolenjske Posavja in Bele Krajine. Njegova aktivnost je na kmetijo pripeljala tudi svetovno znana imena na področju ekološkega in biodinamičnega kmetovanja kot so Alex Podolinsky, Paschal Falceran in drugi.

V razgovoru s kmetijsko ministrico Matejo Čalušič je Zvone Černelič poudaril velike možnosti za preusmeritev v ekološko kmetovanje, ki jih vidi za Slovenijo in potrebo po dodatnem usposabljanju JSKS o ekološkem kmetovanju. Izpostavil je tudi potrebo po sodelovanju JSKS in vzorčnimi ekološkimi kmetijami, ki skupaj lahko dajejo celovito podporo novim ekološkim kmetijam.

Slika: Ministrica za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Mateja Čalušič se je ta dan mudila v Posavju, kjer je obiskala tudi biodinamično kmetijo Černelič.

Ekološko vinogradništvo Dular, Kostanjek 20, Zdole

Na kmetiji so prve vinograde pričeli saditi leta 1997. Šlo je za vinograd z mešanimi sortami, ki so bile takrat popularne za vino bizeljčan. Tega vina so največ prodali v svoji gostilni. Hkrati so pridelovali še modro frankinjo in sauvignon. Nato so postopoma pričeli z nakupom novih, najboljših leg na njihovem področju. Na Sremiču so zasadili nove vinograde s Sauvignonom, Chardonnayem in Rumenim plavcem.

Slika: Predstavitev kmetije Dular

V vseh teh letih so prišli do skupno sedmih hektarjev vinogradov in 40.000 trt. Svoje vinograde imajo razpršene na desetih parcelah na nadmorski višini 360 metrov, lege so večinoma južne in vzhodne, tla peščena, z nekaj ilovice. To je na eni strani minus zaradi prerazporejanja strojev in ljudi. Na drugi strani pa ob morebitnih neurjih niso ob celoten pridelek.

Domačija Dular se nahaja v Kostanjku, le 10 kilometrov iz Krškega, ki jo obkrožajo vinogradi, ki se razprostirajo na slikovitem 7-hektarskem posestvu in s sodobno urejeno vinsko kletjo. Pridobili so tudi ekološki certifikat, ki odraža njihovo zavezanost trajnostnim in okolju prijaznim praksam. Njihovo delo temelji na tradiciji pridelave vina v kombinaciji s sodobnimi inovacijami in tako stremijo k najvišji kakovosti vina v vsaki steklenici posebej. V vinogradu poskrbijo za pravočasno opravljena zelena dela in zaščito pred boleznimi. Ekološko pridelano grozdje, na naravi in človeku prijazen način, potrgajo ročno in pripeljejo popolnoma zdravo v klet. Pridelki grozdja so okrog kilograma do kilograma in pol na trs. Za penino stiskajo celo grozdje, laški rizling in sauvignon macerirajo do tri dni, modro frankinjo in chardonnay pa 14 dni. Skozi proces predelave grozdja in nege vina skrbno nadzirajo vse postopke v času fermentacije in zorenje vina.

Slika: Ogled kmetije Dular

Pridelujejo mirna bela in rdeča vina ter penine, ki so v porastu. Imajo sveža in zorjena vina. Pridelujejo tudi dolgo macerirana vina v majhnih (225 L) in velikih lesenih sodih, v posodah iz nerjavnega jekla in betonskih jajcih. Imajo široko ponudbo vin, ki so rezultat harmonije različnih sort grozdja in zemlje, na kateri rastejo.

Slika: Strokovna degustacija v Dularjevi kleti

Poskusili smo prijetno svež rose, belo zvrst, svežo belo penino, maceriran in bogat ter mineralen chardonnay ter celo paletu mladih in zorjenih modrih frankinj, ki so bile donegovane v lesenih sodih in v betonskem jajcu. Pridelujejo še sauvignon, laški rizling, rumeni muškat in chardonnay, rumeni plavec, od rdečih pa žametno črnino in modro frankinjo.

Ekološka trajnostna pridelava vin je glavni način njihovega dela, saj pridelujejo vina na naravi in človeku prijazen način (iz zemlje v trto, iz trte v grozdje in iz grozdja v vino). Pri ekološki trajnostni pridelavi vin ne uporabljajo herbicidov in drugih kemičnih snovi, vlagajo zgolj lasten trud, energijo in ljubezen, kar se kaže tudi v vinih, ki so odlična, bogatega vonja in okusa.

Pripravile:

Mateja Schweiger, Mateja Strgulec, Ivanka Badovinac in Tatjana Kmetič Škof,

KGZS - Zavod Novo mesto